

Sygn. akt III AUa 64/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Mazur SSA Aleksandra Urban
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2016 r. w Gdańsku

sprawy B. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o odsetki

na skutek apelacji B. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 października 2015 r.,
sygn. akt V U 474/15

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 64/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczona B. B. odwołała się od decyzji pozwanego organu rentowego - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 13.05.2015 r., którą wykonano wyrok sądu i ustalającej od 01.08.2013 r. wysokość renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w zakresie, w jakim wyrównanie świadczenia nie uwzględniało odsetek za opóźnienie.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż wykonując wyrok organ nie miał obowiązku zapłaty na rzecz ubezpieczonej odsetek.

Wyrokiem z dnia 06.10.2015 r. Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

Wyrokiem wydanym w dniu 02.04.2015 r. w sprawie V U 1619/13 Sąd Okręgowy w Słupsku, zmienił decyzję organu rentowego z 20.08.2013 r. w części i przyznał B. B. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres 2 lat, począwszy od 01.08.2013 r., w pozostałym zakresie oddalił odwołanie oraz nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego.

W postępowaniu tym ubezpieczona domagała się przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej i trwałej niezdolności do pracy, organ rentowy wskazywał, iż w toku postępowania zarówno lekarz orzecznik jak i komisja lekarska nie stwierdzili istnienia niezdolności ubezpieczonej do pracy. Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłych ortopedy, endokrynologa, neurologa, hematologa, którzy uznali istnienie częściowej okresowej niezdolności ubezpieczonej do pracy.

W wyroku Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie ubezpieczonej prawa do świadczenia uznając, że ocena niezdolności do pracy ubezpieczonej wymagała przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych, co nie było możliwe przed organem rentowym.

Wyrok nie został zaskarżony apelacją przez żadną ze stron, uprawomocnił się z dniem 23.04.2015 r.

Zaskarżoną decyzją pozwany ustalił wysokość należnej ubezpieczonej renty od dnia 01.08.2013 r., po dokonaniu rozliczenia wypłaconego zasiłku dla bezrobotnych wypłacił ubezpieczonej kwotę 8.777,80 zł.

W odwołaniu ubezpieczona domagała się odsetek od nieterminowej wypłaty świadczeń z uwagi na błędne orzeczenia lekarzy orzeczników.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania i wskazał, że nie miał obowiązku zapłaty odsetek, gdyż decyzja wydana została w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

B. B. wyjaśniała, iż ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było orzeczenie komisji lekarskiej ZUS.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd ten wskazał, że stosownie do treści art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W toku postępowania o prawo do renty od 01.08.2013 r., organ rentowy dokonał oceny stanu zdrowia ubezpieczonej, zarówno lekarz orzecznik jak i komisja lekarska nie stwierdzili niezdolności ubezpieczonej do pracy.

W następstwie wniesionego odwołania, Sąd dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłych, którzy uznali, że ubezpieczona jest częściowo okresowo niezdolna do pracy. Przy czym ubezpieczona uważała, że jest całkowicie trwale niezdolna do pracy, natomiast organ rentowy - że brak jest niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy wydając wyrok w sprawie V U 1619/13 przyznał prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres 2 lat, w pozostałym zakresie oddalił odwołanie oraz nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego.

Organ rentowy ustalił ostatnią okoliczność niezbędną do wydania decyzji i ocenił, że brak jest niezdolności do pracy ubezpieczonej.

Weryfikacja tej oceny wymagała od Sądu przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych.

W następstwie treści opinii biegłych prawo do renty ustalone zostało wyrokiem Sądu. Nie stwierdzono w nim odpowiedzialności organu rentowego.

Wyrok uprawomocnił się z dniem 23.04.2015 r., wobec niewniesienia od niego apelacji przez żadną ze stron.

Prawomocny wyrok wpłynął do ZUS w dniu 06.05.2015 r.

Następnie ZUS ustalał wysokość wypłaconych ubezpieczonej kwot przez (...) i (...), które potrącił ze świadczenia.

Decyzja z dnia 13.05.2015 r. wydana została przed upływem 30 dni od wpływu prawomocnego wyroku do ZUS.

Sąd Okręgowy uznał, że wobec niestwierdzenia w wyroku odpowiedzialności organu rentowego, żądanie wypłaty odsetek jest bezzasadne.

W tych okolicznościach, działając na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła ubezpieczona B. B., która zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w całości zarzucając błąd przyjęcia, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za „niewłaściwie wydana kwalifikacja i sprawa wymagała badan przez biegłych czego dowodem jest iż z jednej strony bieli nie posiadają wyższej wiedzy niż orzecznicy ZUSu jak i różnica jest iż sa wpisani na liste biegłych nie mając certyfikatów do orzekania o niezdolności do pracy powyżej zwolnień lekarskich, jak i jest naruszona konstytucja Rp w zakresie równości wobec prawa czego do wodem jest iż jak składki na ubezpieczenie płatnik spoznia się z terminem to ZUS nalicza odsetki a w przypadku obecnie jak ZUS przez P. popełnia błędy w kwalifikacji u osoby otrzymującej p zez szereg lat świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy gdzie stan jest nadal i w pogorszeniu, to ZUS odmawia wypłaty odsetek a Sad taki nieprawny stan akceptuje co jest niezrozumiałym”.

Apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy „Sadowi” I instancji do ponownego rozpoznania „w ramach kosztu procesu” lub „zmiane wyroku i naliczenie odsetek od dnia wymagalności od każdego niezapłaconego świadczenia w terminie do dnia zapłaty”. Ponadto apelująca wniosła o „zasadzenie os” (...) „koszty sadowe wg normbprzepis”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest oczywiście bezzasadna.

Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia i rozważania poczynione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oraz przyjmując je za własne co oznacza, że nie zachodzi konieczność ich szczegółowego powtarzania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27.03.2012 r., III UK 75/11, LEX nr 1213419; z 14.05.2010 r., II CSK 545/09, LEX nr 602684; z 27.04.2010 r., II PK 312/09, LEX nr 602700; z 20.01.2010 r., II PK 178/09, LEX nr 577829; z 08.10.1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999 nr 3, poz. 60).

Należy wstępnie wyjaśnić, że zgodnie z art. 366 k.p.c. wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia oraz między tymi samymi stronami.

Według art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) w razie ustalenia prawa do świadczenia orzeczeniem organu odwoławczego (czyli sądu) za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Ubezpieczona odwołała się od decyzji pozwanego organu rentowego z dnia 20.08.2013 r., którą odmówiono jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 01.08.2013 r. na dalszy okres.

Rozpoznając odwołanie ubezpieczonej od powyższej decyzji Sąd Okręgowy w Słupsku sprawie o sygn. akt V U 1619/13 przeprowadził postępowanie dowodowe, którego celem było ustalenie, czy ubezpieczona jest osobą niezdolną do pracy oraz, w przypadku ustalenia pozytywnego, czy organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W ramach postępowania dowodowego Sąd uwzględnił opinie biegłych lekarzy sądowych i wyrokiem z dnia 02.04.2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję przyznając ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres 2 lat, od dnia 01.08.2013 r. (pkt I) oraz nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego (pkt III). W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wyjaśnił, że rozstrzygając w pkt III miał na uwadze treść art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Ubezpieczona nie zaskarżyła powyższego rozstrzygnięcia (w pkt III) i wyrok w tym zakresie jest prawomocny.

W myśl art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.), jeżeli organ - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Już językowa wykładnia przytoczonych wyżej przepisów prowadzi do wniosku, że obligatoryjne stwierdzenie przez organ odwoławczy (czyli przez sąd ubezpieczeń społecznych), w trybie przewidzianym w art. 118 ust. 1a zdanie drugie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji dotyczy przypadków, w których organ wydaje decyzje „w sprawie prawa do świadczenia”. Inaczej mówiąc, chodzi o decyzje wydawane w przedmiocie ustalenia prawa do renty. Jeśli organ rentowy odmówi wnioskodawcy ustalenia prawa do renty, a w wyniku uwzględnienia odwołania od tej decyzji sąd powszechny „przyzna” ubezpieczonemu prawo do wnioskowanego świadczenia, to obowiązkiem sądu jest rozstrzygnięcie w sentencji wyroku zmieniającego decyzję, czy organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Orzeczenie stwierdzające odpowiedzialność organu rentowego (lub jej brak) w trybie art. 118 ust. 1a zdanie drugie ustawy o emeryturach i rentach pełni funkcję prejudykatu w sprawie o (ewentualną) wypłatę odsetek za opóźnienie w przyznaniu lub wypłacie świadczenia. Jeżeli takie rozstrzygnięcie zostanie podjęte, to kwestia ta nie może być przedmiotem postępowania dowodowego i odmiennych ustaleń faktycznych oraz ocen prawnych w kolejnym procesie o odsetki od przyznanego (wypłaconego) świadczenia (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24.03.2011 r., I UZP 2/11, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 255 oraz uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 r., II UK 330/09, LEX nr 604220 oraz z dnia 03.12.2013 r., I UK 188/13, OSNP 2015, nr 2, poz. 26).

Skoro zatem prawomocnym wyrokiem orzeczono, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji to tym samym obecnie rozpoznając sprawę o odsetki w związku z wypłatą świadczeń rentowych na mocy wyroku z dnia 02.04.2015 r., Sąd Okręgowy nie mógł uznać, że organ rentowy jednak ponosi powyższą odpowiedzialność, a rozstrzygnięcie tej kwestii było warunkiem uzyskania prawa do odsetek za okres od dnia nabycia prawa do świadczenia (od dnia 01.08.2013 r.) do dnia podjęcia wypłaty świadczeń.

Prawidłowo też Sąd Okręgowy ustalił, że organ rentowy podjął wypłatę w terminie ustawowo wskazanym licząc od dnia wplynięcia prawomocnego orzeczenia Sądu do organu rentowego. W tym zakresie nie doszło opóźnienia wypłaty świadczeń.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

SSA Aleksandra Urban SSA Maciej Piankowski SSA Barbara Mazur